

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2016-05-04
meddelad i
Östersund

Mål nr M 533-06

SÖKANDE

Nordic Carbide AB, 556829-0117
Stockviksverken
850 13 Sundsvall

Ombud: Advokat [REDACTED]
MAQS Advokatbyrå AB
Box 11918
404 39 Göteborg

SAKEN

Ansökan om tillstånd till verksamheten vid karbidfabriken och hamnen vid Stockviksverken, Sundsvalls kommun; nu fråga om ändrade villkor

Avrinningsområde: 41/42 N: 6913640 E: 622610 SWEREF 99

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förordnar med ändring av vad som tidigare förordnats i deldom 2013-12-06, att följande ska gälla i nu angivna delar:

1. *Uppskjuten fråga U5*

Föreskriften i U5, sista stycket om tiden för lämnande av redovisning jämte förslag till slutliga villkor ändras från 2017-03-31 till 2017-12-31.

2. *Prövotidsföreskrifter*

Mark- och miljödomstolen upphäver prövotidsvillkoret P3 och förordnar intill dess slutliga villkor föreskrivs eller annat beslutas, ska – förutom P1 enligt deldom 2011-01-10, följande provisoriska föreskrift avseende utsläpp av stoft gälla.

P4. Facklingstid får som riktvärde inte överstiga 450 timmar per år räknat som rullande årsmedelvärde på månadsbasis.

* Med riktvärde menas ett värde som om det överskrids ska medföra sådana åtgärder av tillståndshavaren att värdet kan innehållas.

Dok.Id 246470

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se www.ostersundstingsratt.domstol.se	063-15 06 88	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Dåvarande miljödomstolen, lämnade i deldom den 4 april 2007 Carbide Sweden AB, numera Nordic Carbide AB (bolaget), tillstånd enligt miljöbalken till verksamheten vid bolagets karbidfabrik och hamn vid Stockviksverken i Sundsvalls kommun. Domstolen uppsköt under en provotid avgörandet av vilka slutliga villkor som skulle gälla avseende dels utsläpp till luft av stoft från facklingen dels utsläpp till recipienten från dag- och kylvatten. Mark- och miljödomstolen har därefter såvitt avser utsläpp av stoft från facklingen med delvis ändring av vad som förordnats i 2007 års dom i deldomar den 10 januari 2011 och den 6 december 2013 bl.a. förlängt provotiden samt föreskrivit följande utredningsvillkor och provotidsföreskrifter:

U5. Under provotiden ska bolaget **dels** fortsätta utreda hur mycket facklingstiden kan minskas till följd av att de av bolaget föreslagna åtgärderna har genomförts med målet högst 250 timmars facklingstid per år, **dels** vilka tekniska möjligheter det finns att minska stoftmängden i facklan så att stoftutsläppet från denna reduceras till högst 50 ton per år, **dels** utföra övriga nödvändiga utredningar, mätningar och beräkningar, och dels senast vid provotidens utgång till mark- och miljödomstolen lämna redovisning enligt följande:

- Uppgift om faktisk facklingstid samt stoftutsläpp (totalt samt från fackling) per år avseende åren 2013-2016,
- hur de genomförda åtgärderna har minskat facklingstid och stoftutsläpp som orsakas av fackling,
- orsaker till varför fackling har behövt ske,
- uppgift om kostnader som kan hänföras till åtgärder under åren 2013-2016 som dels minskar facklingstiden och dels minskar stoftmängden i utsläpp från facklan samt
- inlämna förslag på slutliga villkor avseende facklingstid samt stoftutsläpp.

Redovisningen jämte förslag till åtgärder och slutliga villkor ska inlämnas till mark- och miljödomstolen senast 2017-03-31.

Prövotidsföreskrifter

P1. De totala stoftutsläppen till luft från karbidfabriken, inklusive utsläppen från kalkugnen och facklingen, får ej överstiga 400 ton per år.

P2. Facklingstid får som riktvärde* ej överstiga 900 timmar per år räknat som rullande årsmedelvärde på månadsbasis.

P3. Prövotidsföreskrift 2 gäller fram till och med 2014-12-31 och för tiden därefter ska gälla att facklingstid som begränsningsvärde inte får överstiga 400 timmar per år.

* Med riktvärde menas ett värde som om det överskrids ska medföra sådana åtgärder av tillståndshavaren att värdet kan innehållas.

ANSÖKAN

Bolaget har i ansökan som inkom den 29 december 2015 och såsom det sedermera slutligt bestämt sin talan framställt yrkanden om ändring av nuvarande, i deldomen den 6 december 2013, meddelade utredningsvillkor och prövotidsföreskrifter enligt följande.

1. Beträffande U 5: att tiden för förslag till slutliga villkor flyttas fram till den 31 december 2019.
2. Beträffande prövotidsföreskriften P3: att villkoret, om begränsning av facklingstid, ändras till att facklingstiden som riktvärde inte får överstiga 450 timmar per år.

Redogörelse för bolagets yrkanden

Bolaget stöder sig på 24 kap. 8 § miljöbalken. De befintliga villkoren är sammantaget strängare än vad som är nödvändigt och går inte att uppfylla med nuvarande anläggning. Villkoren är ur miljösynpunkt varken nödvändiga eller rätt utformade.

Särskilt betr U5

För att kunna föreslå genomarbetade och uppdaterade slutliga villkor krävs insatser och utredningar som inte med säkerhet kan vara genomförda redan den 31 mars 2017. Detta arbete tar mer tid i anspråk. Insatserna kommer även att kräva ekonomiska resurser. Bolagets nuvarande ägare är berett att skjuta till resurser men det förutsätter att prövotiden sätts till en genomförbar nivå.

Det pågår för närvarande ett omfattande utredningsarbete avseende karbidugnen för att ytterligare optimera olika delprocesser. Optimeringen syftar till att minska facklingstiden för karbidugnen. I arbetet har bolaget stöd genom kompetens och spetsteknologi från moderbolaget AlzChem AG ("AlzChem"). För att kunna minska facklingstiden krävs omfattande arbete som beräknas ta flera år. De aktuella optimeringsfaktorerna är sammanlänkade på ett komplext sätt.

Eftersom det är svårt att veta när i tiden optimeringsarbetet har kommit så långt att bolaget kan föreslå slutliga villkor, föreslås en redovisningstid till mark- och miljödomstolen som ligger längre fram i tiden. I avvaktan på slutliga villkor föreslås att bolaget åläggs att årligen inkomma med redovisning till tillsynsmyndigheten om vilka framsteg som uppnåtts i utredningen. Denna redovisning ger, i tillägg till de månatliga redovisningar som redan lämnats till tillsynsmyndigheten, tillfälle för tillsynsmyndigheten att framföra synpunkter på utredning och verksamhet inför framtagandet av den slutliga redovisningen och de slutliga villkoren.

Särskilt beträffande P3

Bolagets nuvarande företrädare var inte delaktiga i den tillståndsprocess som resulterade i de villkor som man nu ber att få justera. Det är bolagets nuvarande uppfattning att villkoren inte går att uppfylla med befintlig utrustning. Trots pågående insatser för optimering av verksamheten kan bolaget inte garantera att gällande provotidsvillkor kan innehållas. Ett överskridande av begränsningsvärdet i provotidsvillkor P3 har redan skett för år 2015, trots de insatser som gjorts. Bolaget riskerar nu sanktioner för detta överskridande. Fortsatta överskridanden kan påverka tillståndet att fortsatt bedriva verksamheten.

Ett upphävande av villkoret skapar inte ökade risker för miljön. Facklingstid är inte den mest relevanta faktorn för att bedöma risk för omgivning och miljö. Det är snarare innehållet i vad som förbränns och vad det resulterar i för stoftutsläpp som är intressant. För bolagets del gäller att den orenade gas som förbränns i facklan huvudsakligen innehåller kalk och magnesiumoxider, vilket anses vara ämnen som normalt inte är giftiga för miljön.

Bolaget är i behov av en långsiktig planeringssäkerhet och behöver veta att produktionen kan fortgå utan att karbidugnen behöver stängas ned. Bolaget levererar karbid som används vid ståltillverkning och produktion av acetylengas, som används som svetsgas. Kunderna i dessa brancher kräver en hög leveranssäkerhet, vilket medför att man i normalfallet ingår långtidskontrakt.

Övriga Omständigheter

Deldomens meddelades den 6 december 2013. Den 19 november 2014 förvärvade AlzChem aktierna i bolaget. Bolaget har därefter tillsatt nya företrädare. Den 1 februari 2016 tillträder dessutom en ny ordinarie verkställande direktör. Bolaget är fortsatt utövare av den tillståndsgivna verksamheten.

De nuvarande företrädarna har ännu inte kunnat få klarlagt vilka tekniska åtgärder, förutom installationen av ett nytt elektrofilter, som var planerade för att åstadkomma en minskning av facklingstiderna. Nödvändiga åtgärder innebär dyra och tidsintensiva projekt och måste genomföras med anpassning av processparametrarna under löpande drift av ugnen. Bolagets bedömning är att det vid deldomens avgivande inte förelåg förutsättningar att kunna uppfylla villkoret. Bolaget är medvetet om att verksamhetsutövaren alltjämt är samma juridiska person som vid tillståndsansökan men situationen är oavsett det sådan att villkoret behöver justeras.

Bolagets nya ägare är den största karbidproducenten i Europa och driver två produktionsugnar och en forskningsugn för karbid i Tyskland. Eftersom AlzChem har utvecklat och byggt alla sina ugnar självt, förfogar man över den nödvändiga teknologin och de nödvändiga instrumenten för att tillverka och optimera karbidugnar. I det förflutna, och framförallt under de senaste tio åren, har AlzChem arbetat med projekt där man har uppnått viktiga genombrott vad gäller optimeringen av ugnskonstruktionen och processparametrarna. Vid det här laget drivs de tyska produktionsugnarna för karbid på ett sådant optimerat sätt att man kan hävda att de representerar den bästa tekniska nivån i Europa. Genom ägarbytet har bolaget fått tillgång till spetskompetens avseende karbidtillverkning. Detta

skapar ytterligare möjligheter till lönsamhet men också till miljömässigt effektiva lösningar.

Karbidugnen i Stockvik är tillverkad i Japan och har en längre facklingstid än de karbidugnar som har sitt ursprung i Tyskland. Det finns tydliga tekniska skillnader mellan konstruktionen i de tyska karbidugnarna och karbidugnen i Stockvik. Efter förvärvet har det genomförts en undersökning av karbidugnens allmänna tekniska tillstånd. Denna undersökning resulterade i ett antal synpunkter på tekniska faktorer som kan optimeras vidare, också med avseende på facklingstiderna. Vissa tekniska konstruktioner i karbidugnen är inte lösta på ett optimalt sätt, vilket har inneburit reparationer och driftstopp.

Nordic Carbide har genom brev den 18 augusti 2015, informerat tillsynsmyndigheten, om facklingstiden fram till den 11 augusti 2015. Där redovisades också orsaker till facklingen och vilka åtgärder som vidtagits. Bolaget meddelade att begränsningsvärdet för facklingstiden skulle komma att överskridas för det aktuella året 2015. Vid tillsynsbesök av länsstyrelsen den 29 september 2015 konstaterades överskridande av begränsningsvärdet. Bolaget har därefter haft uppföljande kontakt med tillsynsmyndigheten och redogjort för vilka insatser som pågår och vilka resurser som man ytterligare planerat att sätta in. Efter beslut av tillsynsmyndigheten den 12 oktober 2015 rapporterar bolaget numera dessutom månatligen till tillsynsmyndigheten antal facklingstimmar, orsak till facklingen och information om facklingen hade kunnat undvikas och i så fall vilka åtgärder som skulle ha behövt vidtas.

Tekniska aspekter; ugnskonstruktion m.m.

En av orsakerna till det relativt stora antalet reparationer ligger i den geometriska konstruktionen av karbidugnen i Stockvik. De tyska ugnarna har en reaktionszon som befinner sig långt ner, nära botten av ugnen. Detta ger ett stort avstånd till ugnslocket och en stor gasvolym mellan tillfört insatsmaterial och ugnslocket. På detta sätt förhindras en alltför snabb uppvärmning av ugnsdelar i närheten av locket och den tillräckligt stora gasvolymen kan kompensera för de tryckförändringar som

normalt förekommer vid karbidprocessen. Karbidugnen i Stockvik har en annan konstruktion som gör att reaktionszonen befinner sig högre upp från ugnsbotten. Avståndet till ugnslotet är alltså mindre och det kvarstår endast en mindre gasvolym i ugnen för att kompensera för tryckförändringar. Detta bidrar till driftstörningar och ökad facklingstid för att kompensera dessa. Dessutom hettas ugnsdetaljerna upp i för höga temperaturer med materialslitage och ytterligare driftstopp som följd, vilket i sin tur orsakar ytterligare facklingstid.

Karbidugnen är tillverkad av det japanska företaget Denka. I bruksanvisningen för ugnen föreskrivs följande för att starta upp ugnen från kallt tillstånd. Under uppstart är tryckförhållandena inte stabila vilket har som följd att fackling måste ske kontinuerligt under hela uppstartsperioden. Normalt sett behövs 45 dagar för att starta ugnen från kallt tillstånd. I kombination med andra faktorer, som är specifika för ugnen i Stockvik, kan uppstartningstiden vara upp till och med 9 dagar. Gasen måste bli tillräckligt varm för att inte kondensera i elektrofiltret. Elektrofiltret hålls varmt för att kunna korta ner tiden så mycket som möjligt.

Tekniska aspekter, anpassningsbehov

Kombinationen av de tekniska aspekter som beskrivs ovan utgör huvudorsakerna för de höga facklingstiderna. Även den nära kopplingen mellan driften av karbidugnen och kalkugnen. Då även driften av kalkugnen måste optimeras uppstår en komplex teknisk optimeringsuppgift med många interna interaktioner. Detta har stor betydelse för facklingstiderna.

Driften måste optimeras för att ge en positiv effekt på facklingstiderna. Till exempel undersöks om det är möjligt att minska uppstartningstiden för karbidugnen från 9 till cirka 2 dagar. Denna enskilda åtgärd skulle kunna minska facklingstiden med i storleksordningen 100-200 timmar per år. Emellertid förväntas också här interaktioner med många parametrar från karbidprocessen som innebär att en lösning kräver tid.

Stoftutsläpp

Bolaget bedömer att mängden stoft efter fackling är betydligt lägre än vad man tidigare antagit. Resultatet av mätningar som genomförts vid AlzChems karbidugnar i Tyskland och bolagets ugn i Stockvik visar ett tydligt samband mellan stoftmängd och mängden energi som förbrukas i ugnarna. Eftersom ugnarna drivs med reducerad elektrisk effekt vid en stor andel av det tidsintervall då fackling sker, blir de förbrända stoftmängderna lägre än vad man hittills har uppskattat. Tidigare har stoftmängden uppskattats som en enkel funktion av total facklingstid, ugnens totala drifttid och den totala stoftmängd som avskilts i elektrofiltret under ett år. Genom de nu utförda mätningarna har det visats att stoftmängden för år 2015 är ca 47 procent lägre än vad man tidigare har uppskattat.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket godtar att tidpunkten för inlämnande av förslag till slutliga villkor flyttas fram till den 31 december 2019 men motsätter sig att begränsningen av facklingstid i provotidsvillkor P3 upphävs. Naturvårdsverket kan dock godta att begränsningen ändras till att vara maximalt 450 timmar per år och uttryckt som riktvärde.

Utredningsvillkor U5 ska enligt deldomen redovisas senast den 31 mars 2017. Naturvårdsverket bedömer att det är möjligt att slutföra utredningen inom den tiden. När det gäller den del av U5 som rör framtagande av slutliga villkor avseende facklingstid och stoftutsläpp kan det dock behövas ytterligare tid efter det att utredningen enligt U5 har lämnats in. Detta för att ge bolaget möjlighet att gå vidare med utredningsresultaten och i syfte att få fram så bra underlag som möjligt inför fastställandet av slutliga villkor. Mot bakgrund av det godtar verket att tidpunkten för inlämnande av förslag till slutliga villkor flyttas fram på sätt som bolaget yrkat.

Naturvårdsverket anser att det även fortsättningsvis under provotiden bör finnas en reglering av facklingstiden. Den maximala facklingstid på 400 timmar per år som fastställdes i deldomen att gälla från den 1 januari 2015 har dock i praktiken visat sig svår att innehålla. Den kan således behöva justeras. En rimlig nivå mot

bakgrund av nuvarande utrustning och de åtgärder som har vidtagits hittills kan vara 450 timmar per år, uttryckt som riktvärde. Målsättningsvärdet 250 timmar per år i U5 bör dock kvarstå oförändrat.

Bolagets utsläpp utgör en stor stoftkälla regionalt men även nationellt. Mot bakgrund av den hälso- och miljöpåverkan stoftutsläpp medför är det viktigt att så långt möjligt begränsa stoftutsläppen från verksamheten. När det gäller stoftutsläpp från facklan är målsättningsvärdet 50 ton per år i U5. Som alternativ villkorsreglering för stoftutsläppen under provotiden anser naturvårdsverket att årlig utsläppt mängd stoft från facklingen kan vara ett alternativ till nuvarande reglering.

Länsstyrelsen Västernorrland (länsstyrelsen) yrkar i första hand att den provisoriska föreskriften P3 ändras till att facklingstiden som riktvärde inte får överskrida 450 timmar per år, i andra hand att facklingstiden som begränsningsvärde inte får överstiga 800 timmar per år och i tredje hand att stoftutsläppet från facklan som riktvärde inte får överstiga 65 ton per år. Länsstyrelsen anser inte att utredningsvillkor U 5 ska ändras, men länsstyrelsen har ingen erinran mot att tiden för förslag till slutliga villkor flyttas fram till den 31 december 2019.

Utredningsvillkor U5 ska redovisas senast den 31 mars 2017. Det innebär att bolaget har ytterligare ett år på sig att göra fortsatta utredningar. Länsstyrelsen anser att det bör vara tillräckligt då det nya elfiltret med kringutrustning togs i drift redan i december 2014. Däremot kan bolaget behöva ytterligare tid för att genomföra och testa förbättringar, trimningar med mera som kan bli en följd av genomförd utredning. Det kan därför vara rimligt att förlänga tiden för att ge förslag till slutliga villkor.

Utredningsvillkor U5 har målsättningsvärden för facklingstid och stoftutsläpp från facklan. Länsstyrelsen anser att målsättningarna ska vara kvar och att utredningen får visa om det är möjligt att nå målen. Lydelsen av utredningsvillkoret behöver inte ändras för att Bolaget ska kunna minska facklingstiden genom att utreda

karbidugns delprocesser i syfte att optimera kapaciteten och därmed minska facklingstiden.

Partiklar påverkar människors hälsa negativt med bland annat ökad förekomst av hjärt- och kärlsjukdomar och andningsrelaterade sjukdomar. Enligt miljörapporten för 2014 var utsläppet av stoft från facklan 128 ton, jämfört med 640 ton stoft från samtliga miljöfarliga verksamheter i länet som redovisar utsläpp av stoft i sina miljörapporter.

Länsstyrelsen anser inte att prøvotidsföreskriften ska tas bort, däremot bör den enligt nu gällande praxis anges som riktvärde. Det är mycket viktigt att begränsa utsläppet från facklingen och på grund av det bör facklingstiden regleras.

Anser mark- och miljödomstolen att det inte går att fastställa riktvärden utan att det ska vara begränsningsvärde bör antalet facklingstimmar per år höjas. Tidigare prøvotidsföreskrift var riktvärdet 900 timmar per år räknat som rullande årsmedelvärde på månadsbasis. Sedan det gamla riktvärdet föreskrevs har bolaget installerat ett nytt elfilter med kringutrustningar samt ny briketteringsutrustning för elfilterstoft. Det innebär att facklingstiden bör bli lägre än tidigare då facklingen tidigare ofta berodde på störningar i elfiltret och dess kringutrustning. Enligt bolaget går det med nuvarande utrustning komma ner till 400 timmars facklingstid under ett "bra" år.

Det kan vara lämpligt att ge bolaget utrymme för att kunna optimera processen och prova olika tekniska lösningar under prøvotiden, med anledning av det bör inte prøvotidsvillkoret vara för strängt. Ska prøvotidsföreskriften vara i form av ett begränsningsvärde är det rimligt med 800 timmar per år. Som riktvärde kan det vara lämpligt med 450 timmar per år, vilket är något över vad Bolaget bedömer är möjligt att uppnå under ett år utan driftstörningar.

Miljönämnden i Sundsvalls kommun, (nämnden) yrkar

att utredningsvillkor U5 ska fortsätta gälla i sin nuvarande lydelse, dock med tillägget att redovisningen vid prøvotidens utgång ska innehålla en genomgång av

vilka tekniska möjligheter det finns att dels minska antalet facklingstimmar, dels minska stoftmängden i facklan, med uppgift om kostnader, bedömd utsläppsminskning samt bolagets åtaganden om att genomföra åtgärder för att minska stoftutsläppen,

att medge förlängd tid för redovisning enligt villkoret till 2017-12-31,

att som provisoriskt villkor under utredningstiden ska gälla att utsläppen av stoft från facklingen som riktvärde inte ska överskrida 100 ton per år, med användande av det nya sättet att beräkna stoftutsläpp utifrån förbrukad elektrisk effekt, eller annat sätt som bedöms ännu mer tillförlitligt. Nämnden har även förklarat sig kunna godta att provotidsvillkoret P3 uttrycks som riktvärde för facklingstid där begränsningen ändras till maximalt 450 timmar per år.

Bolaget har installerat ett nytt elfilter där ugnsgaser från karbidtillverkningen renas. Bolaget har genomfört utredningar för att få ett säkrare mått på utsläppen av stoft. Utredningarna visar att bolagets utsläpp av stoft från facklingen är kring hälften så stort som man tidigare beräknat. Däremot klaras inte nuvarande villkor för facklingstid.

Bolaget vill fortsätta utreda orsaker till varför fackling behöver ske. Nämnden ser inte något behov av att ändra nuvarande utredningsvillkor. Särskilt när det gäller att fortsatt utreda vilka tekniska möjligheter det finns att minska facklingstiden och stoftmängderna i facklan är det nu gällande utredningsvillkoret tydligare än det av bolaget föreslagna.

Utredningsvillkoret kan förtydligas när det gäller att provotidsredovisningen ska innehålla en genomgång av vilka tekniska möjligheter till utsläppsminskningar som finns, samt vilka av dessa åtgärder som bolaget åtar sig att genomföra. Tiden för att fullgöra utredningarna kan behöva förlängas till 2017 års utgång, dock bedömer miljökontoret att den av bolaget föreslagna tiden 31 december 2019 är för lång.

Det är mycket positivt att bolaget arbetar för att hitta bättre sätt att kvantifiera stoftutsläppen jämfört med det hittills använda måttet facklingstid. Nämnden har i

tidigare yttranden påpekat att det är utsläppen av stoft som är miljöproblemet och inte antalet timmar fackling. Bolagets nya säkrare sätt att beräkna utsläpp av stoft genom facklingen gör att miljökontoret förordar att ett provisoriskt villkor om utsläpp av stoft sätts under prøvotiden. Riktvärdet bör anges som ton utsläppt stoft snarare än facklingstimmar, eftersom korrelationen mellan stoftutsläpp och tid då fackling pågår är dålig.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har med stöd av bestämmelserna i 2 kap. 4 § andra stycket lagen (2011:587) om mark- och miljödomstolar avgjort nu prövade frågor utan huvudförhandling.

Den huvudsakliga frågan avser nu omprövning av vissa provisoriska föreskrifter som meddelats efter det att tillstånd lämnats för verksamheten. Enligt Mark- och miljödomstolen kan sådan ändring göras utan att någon av de förutsättningar för omprövning som ställs upp i 24 kap. 8 § miljöbalken behöver föreligga, se Mark- och miljööverdomstolens dom MÖD 2006:39.

Inför den fortsatta bedömningen finner mark- och miljödomstolen anledning att inledningsvis framhålla att bolaget är tillståndshavare och verksamhetsutövare. Det åligger därmed bolaget att i god anda följa bl.a. av domstol meddelade föreskrifter avseende kvarstående utredningsfrågor och prøvotidsvillkor. Sådana omständigheter som att en verksamhetsutövare bytt ägare och att den nya ägaren – innan denne förvärvat aktierna i det bolag där verksamheten bedrivs – inte i tillräcklig grad satt sig in i bolagets verksamhet, vilka tekniska utföranden som valts eller vilka tillstånd och villkor som är tillämpliga för verksamheten etc., är inte av beskaffenhet att kunna beaktas vid prövning enligt miljöbalkens regler av verksamhet hänförlig till en viss verksamhetsutövare.

Domstolen noterar vidare att utformningen av nu aktuella utrednings- och prøvotidsvillkor är i huvudsak utformade efter förslag från bolaget. Domstolen ställer sig därför något frågande till bolagets nu redovisade uppfattning om att man

nu är osäker på vilka åtgärder som kan vara tillämpliga för att exempelvis åstadkomma en minskning av facklingstiden.

Mark- och miljödomstolen övergår härefter till prövning av frågorna om förlängning av utredningstiden och utformningen av provotidsvillkoret P3.

Utredning U5

Aktuell utredningsföreskrift, som meddelades i 2013 års deldom baseras på uppgifter om utredningsbehov efter förändringar och ombyggnader, i första hand installation av nytt stofffilter, samt installation av ny briketteringsanläggning med kringutrustning, bl.a. ny blåsledning och silo. Dessa förändringar förutsågs kunna väsentligt reducera facklingstiden med målsättningen till < 250 timmar per år. Mark- och miljödomstolen tolkar bolagets redovisning som att de föreslagna åtgärderna har genomförts under 2014. Dessutom har, såsom också framgår av denna ansökan, ytterligare förbättringar föreslagits och genomförts för att reducera facklingstiden och förbättra utsläppskontrollen. Samtliga åtgärder och resultat som nu redovisats är exempel på sådant underlag som enligt gällande utredningsföreskrift ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast den 31 mars 2017. Det är positivt att föreslagna investeringar genomförts och att utredningar tycks pågå enligt plan, Det förefaller då inte orimligt att nödvändiga utredningar skulle kunna genomföras och slutföras inom denna tid. Domstolen finner dock skäl föreligga för förlängning av tiden för redovisning jämte förslag till åtgärder och slutliga villkor. Vid bedömningen av om förlängningen ska avse utgången av 2017, vilket nämnden förordat, eller utgången av 2019 vilket bolaget och vissa remissmyndigheter förordat, erinrar domstolen om att frågan om villkor avseende fackling och utsläpp av stoft i samband med fackling har skjutits upp tre gånger sedan 2007. Det är olyckligt att den pågående tillståndsprövningen inte kan avslutas inom rimlig tid. Det är tveksamt om en förlängning enligt det senare alternativet kommer att medföra bättre underlag för utformningen av slutliga villkor; de av bolaget nu planerade åtgärder snarast verkar vara inriktade på olika sätt att optimera den befintliga anläggningen och mindre på investeringar i nya anläggningsdelar. Målsättningen ska i stället, enligt domstolens mening, vara att slutföra nuvarande

utredningar och med dessa som underlag föreslå slutliga villkor; Det kan sannolikt finnas skäl att även efter prøvotidens utgång fortsätta förbättringsarbetet med målsättning att effektivisera driften och ytterligare minska facklingstiderna. Hur detta ska genomföras bör givetvis avgöras efter den nuvarande prøvotidens utgång. Domstolen anser därför att förlängningen inte sträcka sig längre än till 2017 års utgång.

Prövotidsföreskriften P3

Bolaget har uppgivit att den registrerade facklingstiden 2015 överskrider begränsningsvärdet i gällande prøvotidsföreskrift. Av bolagets redovisning framgår vidare att stoftutsläppen från fackling är mindre omfattande än vad som tidigare redovisats. Det är i och för sig positivt om så är fallet. Domstolen delar dock remissmyndigheternas bedömning att det finns starka skäl att ytterligare begränsa stoftutsläppen från bolagets verksamhet, oavsett värderingen av stoftets innehåll av farliga ämnen. Bolaget har också redovisat anmälan till tillsynsmyndigheten, som beskriver facklingstider under tiden januari t.o.m. augusti 2015, samt orsaken till varför fackling förekommit (bilaga 3, aktbil 118). Såsom mark- och miljödomstolen tolkar redovisningen, framgår att det vid normal drift förekommit fackling < 20 timmar per månad. Dessutom redovisas att trågbyte, som genomförs en gång per år inneburit ytterligare fackling, cirka 40 timmar under mars samt att ett längre stopp i kombination med ”dålig” råvara orsakade ytterligare fackling, ca 135 timmar under juni. Övrig fackling, cirka 160 timmar, hänförs till installationen och intrimning av det nya filtret inklusive kringutrustning.

Redovisningen antyder att det vid normal drift inklusive förhållanden i samband med trågbyte sker fackling < 300 timmar per år. Att ett nytt filter samt ny briketteringsutrustning inklusive kringutrustning under uppstartskedet orsakat oförutsedda och förlängda facklingstider bedöms vara en trolig och logisk förklaring till att begränsningsvärdet överskridits. Dessa förhållanden bör, enligt domstolens uppfattning ingå i en redovisning som omfattas av utredningsvillkoret U5. Att fackling sker p.g.a. ”dålig råvara” finner domstolen anmärkningsvärt. Uppgiften antyder snarast på bristande inköpsrutiner (och kravspecifikationer på

beställd råvara) och/eller på bristande kontroll av att inköpt och mottagen råvara motsvarar de för processen nödvändiga egenskaperna. Bolaget redovisar också kommande arbete med målsättning att minska facklingstiden i samband med uppstart av ugnen. I sammanhanget bedöms det vara positivt om bolaget rådgör med den ”spetskompetens” som den nya ägarstrukturen erbjuder.

Samtliga remissmyndigheter har förklarat sig kunna godta den av bolaget yrkade ändringen av villkoret. Med hänsyn till vad som framkommit om produktionsstörningarna och den effekt som dessa kan medföra vad gäller just antalet facklingstimmar, finner domstolen att villkoret bör ändras. Övervägande skäl talar för att just detta villkor bör utformas som ett riktvärde. Antalet facklingstimmar bör bestämmas till maximalt 450 timmar. För undvikande av eventuella oklarheter bör P3 upphävas och ersättas av ett nytt villkor P4.

Övriga yrkanden

Med beaktande av att bolaget inskränkt sin talan till ovan angivna frågor finner mark- och miljödomstolen ej anledning att pröva övriga av remissmyndigheterna framställda yrkanden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 425)

Överklagande senast den 25 maj 2016. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Ingemar Olofsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ingemar Olofsson och tekniska rådet Lars-Gunnar Sjölund

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.